

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Румен Петров Константинов, д.м.
специалност „Епидемиология“, Катедра хигиена и епидемиология, ФОЗ,
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Член на Научно жури по Заповед № Р-109-370/21.09.2022 на проф. д-р Валентин Игнатов, д.м. – Ректор на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Относно: Обявен конкурс за заемане на академична длъжност **Професор** по специалност „Епидемиология“, професионално направление 7.1. Медицина, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт - един, за нуждите на Учебен сектор „Епидемиология“, Катедра „Хигиена и епидемиология“, Факултет „Обществено здравеопазване“, при Медицински университет Варна, обявен в ДВ бр. 59/ 26.07.2022 г.

В настоящия конкурс са подадени документи за участие от един кандидат -доц. д-р **Цонко Паунов Паунов, д.м.**

Кандидатът е представил изискуемите според Закон за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна документи, отговарящи на необходимите качествени и количествени критерии за заемане на академична длъжност „професор“.

I. Характеристика на научно-изследователската и преподавателска дейност на кандидата.

1. Кратки биографични данни и кариерно развитие.

Доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. е роден на 16.01.1966 г. в гр. Пловдив. Завършва Немска езикова гимназия - гр. Пазарджик и медицина през 1993г. в Медицински университет „Ив.П.Павлов – гр. Пловдив. От 1993-1998г. работи в градска поликлиника гр. Септември – лекар в звено „Спешна и неотложна медицинска помощ“. От 1998 г. е избран след конкурс за асистент в Катедра "Инфекциозни болести, епидемиология и тропическа медицина", УС по епидемиология към МУ – Варна. Последователно придобива академичните длъжности- старши и главен асистент, а през 2012г. е хабилитиран“ като доцент” по специалност “Епидемиология”. От 2019г. е Ръководител УС “Епидемиология на инфекциозните болести” в катедра „Хигиена и епидемиология“ МУ Варна, като от 2020г. е избран за Ръководител катедра „Хигиена и епидемиология“ МУ Варна.

Придобива специалност по „Епидемиология на инфекциозните болести“ през 2002г. Допълнителна квалификация (курсове за СДО, продължаващо обучение и др.) получава по следните проблеми: „To learn how to teach” 2002г., „e-Learning in the medical education” 2003г., Курс към НЦЗПБ „Проблеми на ХИВ/СПИН в България 2004г., „Европейска програма за обучение по приложна епидемиология” 2005г.,_Курс към НЦЗПБ

„Правоспособност за ръководител на ДДД дейности“ 08.03.2005г., „Нови методи на обучение по Епидемиология в Медицинските Университети в България“ 2007г., „Новаторски идеи в областта на планирането и изграждането на съвременни отделения за централно снабдяване със стерилни материали“ 2010г. „Основни принципи за почистване и дезинфекция в медицинския сектор - продукти и решения“ 2011г., Курс СДО по Здравен мениджмънт - МУ Варна 2011г., ECDC „Control of multidrug-resistant organisms (MDROs) in healthcare settings 2021“ 2021г., „Patient safety first: how to optimize reprocessing processes in CSSD“ 2021г., „Дигитални умения (интензивно обучение) – 24 часа“ 2022г., Професионална квалификация Треньор по Айкидо; НСА „В.Левски“ – София.

През м. юни 2010г. успешно защитава дисертационен труд на тема „Проучване на ролята на дезинфекцията при контрола на инфекциите в здравните заведения“ и придобива ОНС „Доктор“.

2. Представени материали по конкурса.

В настоящия конкурс за заемане на академична длъжност **„професор“**, Доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. участва със **31 научни труда**, съгласно изискването на Закона за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Съобразно *Наукометрични показатели*, представени за заемане на академична длъжност **„Професор“** област 7 „Здравеопазване и спорт“ разпределението на научната продукция обхваща разделите:

A1. *Дисертационен труд* за придобиване на образователна и научна степен „доктор“:

Паунов, Цонко. *„Проучване на ролята на дезинфекцията при контрола на инфекциите в здравните заведения“*.

V3. *Хабилитационен труд – монография: „Дезинфекцията в съвременните условия на общественото развитие. Теория и практика“*. Изд. МУ - Варна; 2022. 208 с. ISBN 978-619-221-405-0

Г7. Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 7;

Г8. Публикации и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 15;

❖ Пълнотекстови публикации в научни списания и сборници извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „професор“ – 8;

❖ Цитирания, отразяващи научната активност на кандидата – 13.

(Академична справка за публикациите, цитиранията и научните профили на доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м., Катедра по хигиена и епидемиология, Факултет по обществено здравеопазване, Медицински университет-Варна изготвена в Библиотеката на МУ-Варна).

В заключение общо **31 научни публикации**, подлежащи на рецензиране и оценка в настоящия конкурс са представени след конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ (2012г.). Предоставената документална официална научна, образователна и

преподавателска информация, отговаря на необходимите според Закона за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна, качествени и количествени критерии за заемане на академична длъжност „професор“ по специалността епидемиология на инфекциозните болести.

II. Оценка на научните трудове на кандидата за цялостното академично развитие.

1. Обща характеристика на научната продукция и публикационна активност

Научните трудове на доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. са публикувани в авторитетни и рецензируеми научни списания и редактирани колективни томове - *Journal of IMAB, International Journal of Current Microbiology and Applied Sciences (IJCMAS), Helminthologia (Poland), Folia Medica, Практическа педиатрия, Scripta Scientifca Salutis Publicae Varna, Варненски медицински форум, Наука Инфектология, Здравна икономика и мениджмънт, Сборник с резюмета и доклади от Първа национална конференция "Общественото здраве - глобален приоритет в науката и практиката", Journal of Bulgarian Association for Prevention and Infection Control — BulNoso, International Academy Journal Web of Scholar, Здравни грижи.*

Доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. е основен и водещ автор в значителна част от представените публикации и доклади.

Участва активно и в реализацията на международни и национални научни и образователни проекти с ценни приложни резултати: „Създаване на мултидисциплинарна образователна среда за развитие на кадри с интегрални компетентности в областта на биомедицината и здравеопазването" 2021-2023г. "Съвременни подходи за устойчиво управление на агрохранителната верига" - 2020-2022г., „Серопревалентност на токсокароза в рискови групи от населението на Североизточна България“, MIG-H Training - “Development of specific training modules for health professionals, law enforcement officers and trainers, on migrants' and refugees' health, addressing communicable diseases and mental health problems“, ECDC “Burden of Communicable Disease (BCoDE) project”, „Студентски практики – Фаза 1 и 2”, „Срезово проучване на болестността от нозокомиални инфекции в България” 2006г., „Особености на епидемичния процес при зоонозите във Варненски регион” 2002г.

Научната активност се изразява в множество участия като автор и докладчик на международни и национални научни форуми, където са изнесени **59 научни доклада** в областта на епидемиологията на инфекциозните болести.

Доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. е официален научен ръководител на 5-ма докторанти, 1 защитена дисертация и 4 -ма в процес на разработване на дисертационни теми в областта на епидемиологията, както и ръководител на 4 дипломанти към магистърски програми. Професионалната и научна компетентност и умението за работа с докторанти и дипломанти, позволяват активно съдействие и създаване условия за академичното и професионалното израстване, участие в обучителни и международни

форуми, създаване на подходящи условия и възможности за работа и развитие. Доказателство за успешния научен и образователен процес е успешната защита на дисертационните и дипломни работи и цялостното научно и професионално развитие на колегите.

Доц. Паунов регистрира активно участие в световните научни мрежи: Web of Science Researcher, Research Gate, Google Scholar, Scopus, Academia, което важен показател за видима от световната научна общност научна активност. Владее английски, немски, руски езици – всички говоримо и писмено, позволяващо успешно да изпълнява преподавателска, научна и комуникационна дейност на всички равнища.

Доц. Цонко Паунов, членува и активно участва в дейността на Български лекарски съюз, Българско научно дружество по епидемиология на инфекциозните и неинфекциозните болести, Съюз на учените в България, Българската Асоциация по Превенция и Контрол на Нозокомиалните Инфекции „БулНозо“, Асоциация по пест контрол, Българско научно дружество по обществено здраве.

2. Основни тематични направления и приноси в научните трудове:

- Представеният монографичен труд *„Дезинфекцията в съвременните условия на общественото развитие. Теория и практика“*: Изд. МУ - Варна; 2022. 208 с., ISBN 978-619-221-405-0, представлява структурирано епидемиологично изследване и анализ на непрестанно обновяващия се дял от приложната епидемиология – *дезинфекционното дело*.

В системен порядък, авторът творчески представя теоретичните и практическите основи в развитието на дезинфекционната наука, в условията на съвременното обществено развитие. Обособен е раздел, в който са изложени основните понятия, определения и дефиниции в областта на дезинфекционното дело. В методологичен дял са описани всички средства и дейности по дезинфекцията и стерилизацията. Приложен раздел разглежда дезинфекцията в хранително-вкусовата промишленост, козметични и фризьорски услуги, дезинфекцията в обществото и бита в условията на здравна заплаха и пандемия.

Във втората глава посветена на медицинската дезинфекция и стерилизация, проличават дълбоките теоретични познания и натрупаният практически опит на автора. Проучени са в пълен обем, целият спектър на медицинските обеззаразителни дейности: дезинфекция на ръце и антисептика; дезинфекция на повърхности и медицински изделия; особености на контрола при медицинската дезинфекция и стерилизация.

Третият раздел на монографичният труд, съдържа собствените проучвания в МБАЛ „Св. Марина“ – Варна, посветени на контрола при дезинфекционните и стерилизационни практики; организацията, управлението и контрола на обеззаразителните мероприятия; собствен опит от проведените епидемиологични проучвания, свързани с еднократни инструменти и пособия; проучвания за влиянието на COVID 19 върху ИСМО и дезинфекционните практики.

Определено можем да резюмираме, че монографията на доц. д-р Цонко Паунов е хармонично теоретико-приложно изследване с приносен характер в областта на

дезинфекцията и стерилизацията, позволяващо да се придобият съвременни познания по медицинска дезинфекция и стерилизация в съвременните обществени условия.

• **Епидемиология на инфекции свързани с медицинското обслужване**

1. Извършено е проучване за въздействието на пандемията от COVID-19 върху инфекциите свързани с медицинското обслужване (ИСМО) в УМБАЛ "Св. Марина" - Варна, България. Недостига на персонал води до намаляване на регистрираните случаи на ИСМО през 2020 г. в сравнение с 2019 г. При подобряване на регистрацията следва почти удвояване през 2021г. (0,60%). Поради антибиотичният натиск *E.coli* и *S.albicans* увеличават въздействието си през 2021г. Вентилаторните пневмонии и инфекции на хирургичното място преобладават в ИСМО -профила. Пандемията от COVID-19 засегна, както разпространението на ИСМО, така и профилите на патогените. Необходими са съвместни усилия на ръководството на болницата, екипа по контрол на инфекциите, Комисията за контрол на ИСМО и целия персонал за подобряване на надзора и контрола на ИСМО.

2. Направено е сравнително проучване на надзора на ИСМО в УМБАЛ "Св. Марина" – Варна с цел да се анализира ИСМО-профилът за период 2016-2020 г. и да се проследи коректността на регистрацията. Установява се понижен относителен дял на регистрираните ИСМО при повишена консумация на антибиотици и преобладаващи антибиотикорезистентни изолати на вътреболничните патогенни щамове, което е признак на непълна регистрация. В подобно проучване в МБАЛ Варна – Военна академия за периода 2010-2020г. са регистрирани голям относителен дял (41,83%) микробиологично недоказани ИСМО. Препоръчвани са съответните насоки за подобряване на система за надзор, адекватна регистрация и антибиотична политика, за да се намали прикриването в тенденциите за нарастване на заболяемостта от ИСМО.

3. Проучена е организацията на епидемиологичния надзор на инфекциите, свързани с медицинското обслужване (ИСМО) в условията на Университетска болница Св. Марина Варна включваща два вида дейности - основни и подкрепящи за периода 2006-2015г. Системните дейности по епидемиологичния надзор, съчетани с целево обучение на персонала и адекватни комуникации с лабораторните звена и външния контрол, осъществяван от РЗИ са посочени като ключови за предпазване на пациентите от ИСМО в болничната структура. Посочени са механизми, които при нужда дават възможност за бързи промени в политиката на управление на ресурсите.

4. Антибиотичният натиск за 5 годишен период (2011-2015г.) води до промяна в етиологичната структура на ИСМО и смяна на водещия патоген през годините. Систематичният анализ на циркулиращите бактериални патогени в стационарните условия е една от ежедневните задачи на комисията по ВБИ и антибактериална терапевтична политика на болницата, водещ до адекватно ограничаване на антибактериалната свръхупотреба и микробна резистентност.

5. Като част от реализирането на Международните програми за безопасност на пациентите на СЗО и Международен алианс за безопасност на пациентите е извършено

задълбочено и мащабно проучване и анализ за познаването и приложението на „Медицинския стандарт за превенция и контрол на вътреболничните инфекции“ от медицински сестри и акушерки в лечебни заведения, бази за обучение и такива, които не са бази. Проучени са предпазни мерки по отношение на персонала и организацията на дезинфекцията и стерилизацията. Наред с добрите практики по дезинфекция и стерилизация се очертават негативни тенденции при нараняванията на персонала с остри и режещи предмети като относителният дял на пострадалите е голям. Не се познава стандарта. Проучването насочи мерките към допълнително обучение на кадрите.

- **Дезинфекция, дезинсекция и дератизация**

1. Сериозен акцент в научно-изследователската дейност на доц. д-р Цонко Паунов са собствените проучвания и актуалните литературни анализи върху дезинфекцията, дезинсекцията и дератизацията. Проучени са организацията, управлението и контролът на превантивните мероприятия по дезинфекция, дезинсекция и дератизация, извършени през периода 2011 -2015 година в структурата на УМБАЛ. Доказана е на практика необходимостта от създаването и разработването на целева програма за действие в лечебното заведение, по отношение на организирането на мероприятия по ДДД като елемент от профилактиката и контрола на инфекциите, свързани с медицинското обслужване и свеждане на биологичния риск за персонала до минимум.

2. Задълбочено са разгледани методи и средства за дезинфекция като са посочени грешните практики свързани с репроектинга на пособия за еднократна употреба и грижите венозните катетри. Специално внимание при проучването е обърнато на поставянето и обслужването на поставените вече централни и периферни венозни катетри. Направен е кратък финансов анализ на разходите за ИСМО при реални случаи. Изведени са важни препоръки за рисковете и цената на риска при тези дейности.

3. Проучени са знанията за дезинфекция на ръце при студенти от медицинските специалности и са направени конкретни предложения за включването на материала в преподаването.

4. Поради първостепенното значение на дезинфекцията в съвременните условия на общественото развитие за предпазване на обществото от инфекциозни заплахи, тя е разгледана в отделен монографичен труд.

- **Имунопрофилактика**

1. Широко-мащабно проучване на родителските нагласи и колебания към имунизациите проведено от кандидата в екип установи закономерности, които подпомогнаха вземане на важно решение на министерството на здравеопазването при гласуване на новия закон за задължителните имунизации.

2. Проучено е нивото на имунизационния обхват във Варненски регион с оценка на значението му за общественото здраве. Направени са ценни препоръки по отношение на обезпечаване на ресурсите и подобряване на организацията.

3. Извършен е преглед и оценка на организационните, методични и приложни действия по осъществяването на епидемиологичния надзор на управляемите инфекции във Варненска област с мерки за подобряване на работата по епидемиологичният контрол като превенция срещу нежелани епидемиологични събития.

- **Епидемиология на инфекции на дихателните пътища**

1. Проучено е състоянието на туберкулиновата чувствителност и нивото на постваксиналния противотуберкулозен имунитет в детската възраст във Варненска област и са изразени становища и препоръки за подобряване състоянието на противотуберкулозната имунопрофилактика.

2. Проучена е епидемиологичната значимост на туберкулиновия тест в системата на специфичната противотуберкуозна имунопрофилактика с анализ и предложение за комплексно подобряване при 922 деца на възраст от 7 месеца до 17 години във гр. Варна за периода от 2010-2012 година, подлежащи на задължителна проверка на туберкулиновата чувствителност с проба на Манту.

3. Изведени са закономерностите на епидемичния процес при инфекциите на дихателните пътища във Варненска област (ваксинопредотвратими и неуправляеми) в съвременните условия за първите десетилетия на XXI в. и са открити епидемиологичните въздействия на масовата имунопрофилактика.

- **Епидемиология на чревните инфекции**

Извършено е проучване и характеристика на екологичните и здравно-демографски условия на област Добрич като основни фактори определящи епидемиологичната география на чревните инфекции.

- **Епидемиология на HIV инфекция**

1. Проучена е епидемиологична характеристика на HIV инфекцията във Варненска област за периода 2004-2017г., с проблемен анализ на особеностите на епидемичния процес.

2. Представени са данните от проучване и анализ на глобалната ситуация при синдрома на придобитата имунна недостатъчност и епидемиологичния риск за българските граждани в условията на интензивни международни превози и пътувания с морския транспорт с отправяне на конкретни препоръки по снижаване степента на инфекциозния риск с акцент върху медицинските специалисти и лицата упражняващи от морските професии.

- **Епидемиология на зоонозните кръвно-трансмисивни инфекции**

1. Извършено е широкомащабно интердисциплинарно епидемиологично проучване, в съответствие с целите на европейската научна програма за проучване и открояване зависимостите на променящата се околна среда и процесите на емергенция на кърлежовопреносимите инфекции EDEN TBD в Черноморския регион на Р България и са представени получените резултати.

2. Продължено е изучаването на основните епидемиолого-информационни параметри, определящи еволюцията на паразитарната система при социално-значимите кърлежовопреносими инфекции във Варненска област – характеристиката на

епидемичния процес и определящите го фактори за Лаймската болест, Марсилската треска, Кримската- Конго хеморагична треска, Ку-треската.

- **Епидемиология на инфекции на външните покривки**

1. Извършена е епидемиологична характеристика на тетаничната инфекция във Варненска област за периода 2010-2016г на фона на задължителната имунопрофилактика с тетаничен токсoid с акцент върху значимостта за предотвратяване на тетаничната инфекция.

- **Проучвания на епидемиологията, етиологията, диагностиката, клиниката, лечението и контрола на някои паразитози.**

1. На основание широкомащабно изследване на 14611 пациенти с рутинните за страната паразитологични лабораторни методи е представена епидемиологичната структура на паразитните заболявания във Варненска област, направени са ценни изводи за нарастващата епидемиологична значимост на „скритата“ заболяемост от паразитни заболявания и необходимостта от диференциране на подхода и нормативната база.

2. Проучване на епидемиологията, етиологията, диагностиката, клиниката, лечението и контрола на токсокарозата – зооноза с глобално значение, но малко позната у нас и неизследвана до момента във Варненския регион е едно от направения в научните изследвания на кандидата.

- През 2015г. кандидатът проучва епидемиологията на тази паразитоза като член на екип, който внедрил серологичното изследване за специфични антитела (ELISA) за токсокароза за пръв път в научно-диагностичната практика на местно ниво, което позволило да бъдат регистрирани и описани множество случаи на заболяването в човешката популация. Проучена е честотата на клиничната изява на токсокарозата сред деца и възрастни с клинични оплаквания, при наличие на професионален риск и сред здравата популация. Получените резултати дават информация за неизвестни досега високи нива на серопревалентност и значително разпространение на токсокарозата в региона.

В резюме - Научната продукция на кандидата, обхваща разнообразни области от епидемиологията на инфекциозните и паразитни заболявания. Извършени са оригинални изследвания и произтичащи от тях епидемиологични анализи и протиепидемични дейности, което е свидетелство за широката професионална компетентност и научни интереси на кандидата. Получените резултати имат определен приносен характер за медицинската наука.

3. Оценка на преподавателската дейност на кандидата

Доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. има общо над 24 годишен педагогически стаж в МУ - Варна. Високата професионална квалификация по „Епидемиология“, съчетана с богат практически опит, позволява осъществяването на качествен учебен процес със студенти, стажанти и специализанти от Факултета по медицина, Факултета по Обществено здравеопазване, Факултета по дентална медицина и специалностите от Медицински колеж

Варна, при средна учебна натовареност през последните години 321,75 уч. ч. при норматив 126 уч. ч.

Спектърът на учебните дисциплини в преподавателската палитра на доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. включва: студенти по медицина - англоезично и българоезично обучение и по програмите за обмен между университетите, дентална медицина, ИОЗ, медицински сестри, акушерки, медицински лаборанти, Здравен мениджмънт, Управление на здравните грижи, модули в магистърски програми на ОКОЗ, ОЗ и ЗМ, УЗГ; СИД „Тропическа медицина“ и „Контрол на инфекциите“, СДО по специалност „Епидемиология на инфекциозните болести“ и „Обща медицина“.

В осъществяването на учебния процес се изявява като ерудиран организатор и ръководител, умело прилагащ съвременна методология в учебната дейност. Участва в съставянето на нови учебни програми и постоянната актуализация на съществуващите учебни програми и тестове за студенти по медицина, дентална медицина, здравен мениджмънт, опазване и контрол на общественото здраве и др.

Активно организира и участва във всички организирани от МУ – Варна и Катедрата по хигиена и епидемиология научни, юбилейни, творчески и др. събития. Член е на БЛС, Българското научно дружество по Епидемиология на инфекциозните и неинфекциозните болести, Българското научно дружество по обществено здраве, Българска асоциация по обществено здраве и European Public Health Association (EUPHA).

II. Критични бележки

Нямам критични бележки към кандидата.

III. Лични впечатления

Дългогодишната ни съвместната работа като членове на колектива на Катедрата по хигиена и епидемиология, позволява да удостоверим, че доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. се утвърди като преподавател, учен и колега с висок професионализъм, широки научни интереси, изразена колегиалност и организационни умения.

IV. Заключение

Доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. е уважаван член на академичната общност на Медицинския университет във Варна. Той е ерудиран специалист, опитен преподавател, сериозен изследовател и практик със значителен професионален и педагогически опит. Научната, преподавателска и организационна работа на доц. д-р Цонко Паунов Паунов д.м. **отговаря напълно** на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна за академична промоция.

Като член и председател на Научното жури, подкрепям неговата кандидатура за заемане на академичната длъжност **„Професор“** по научната специалност **„Епидемиология“** към Катедрата по Хигиена и епидемиология, ФОЗ, Медицински университет - Варна и ще гласувам с **„ДА“**.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

(проф. д-р Румен Константинов, д.м.)

гр. Варна
21.11.2022 г.

